

کمک اولیاء در آموزش کودکان

فکری و هنری پیشنهاد شده است . از آنجا که بعضی ارخوانندگان سؤال کرده اند که چرا فعالیت های آموزشی صرفاً " بصورت نوعی بازی پیشنهاد می شود ، لازم شد در این مقاله مطالبی درباره کودکان به استحضار خوانندگان گرامی برسد .

در ارتباط با کمک اولیاء به آموزش فرزندان تاکنون مسائلی مطرح گردید . این مسائل هر چند که جنبه آموزشی داشته ولی به شیوه بازی های

مشاهده کرده‌اند بازی را یکی از تظاهرات طبیعی در موجودات زنده قبل از بلوغ توصیف نموده‌اند. و گروه دیگر بازی را دلیل نشاط و شادی دانسته‌اند.

نظرات بزرگان دینی در باره بازی

پیشوایان اسلام ضمن توجه خاص به تربیت و رشد کودکان در مراحل مختلف در مورد شخصیت کودک نظرات جالبی ابراز داشته، حرکت فعالیت و مخصوصاً بازی را در سنین کودکی در مدنظر داشته‌اند.

رسول خدا (ص) آنچنان به فرهنگ خاص و بازیگوشی کودکان توجه داشته که میفرماید: "مَنْ كَانَ لَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَصَبَّ لَهُ" شاعر شیرین زبان این عبارت رسول اکرم را چنین ترجمه کرده است:

چونکه با کودک سروکارت فتاد

پس زبان کودکی باید گشاد
منقول است که رسول خدا (ص) وقتی در درکوجه به کودکان برخورد می‌کرد به آنان سلام می‌کرد از نوازش کودکان و همراهی با آنان غفلت نمی‌ورزید و کار را به جایی رسانده بود که روزی در مسجدیه هنگام رفتن به سجده نوه کرامیش برگردن او سوار شد و حضرتش آنقدر سجده را طولانی کرد تا آن طفل خردسال از سواری برگردن جسد اطهرش سیر شد و بعد از آن رسول کرامی (ص) سراز سجده برداشت. همین رفتارهای کریمانه آن حضرت بود که از فرزندان خردسال صدیقه اطهر آزاد مردانی ساخت که حلم، بردباری و آزادگی را به جهانیان آموختند.

پیشوایان دینی بازیگوشی و جنب و جوش

بازی کودکان

بازی یکی از فعالیت‌های دلچسب کودکان است. کلمات بازی و کودک آنچنان باهم عجین شده‌اند که باشنیدن کلمه بازی دوران کودکی در خاطر ما متداعی می‌شود و هم چنین پس از شنیدن کلمه "کودک" کلمه "بازی" را به یاد می‌آوریم.

نظرات مختلف درباره بازی

مردم بر حسب عادات و رسوم و فرهنگ خود دیدگاه‌های مختلفی درباره بازی دارند. بعضی بازی را صرفاً "وقت گذراندن و یا اتلاف وقت می‌دانند، بعضی دیگر تصور می‌کنند بازی یعنی مصرف انرژی، گروهی بازی را یک نوع سرگرمی و عده‌ای دیگر آن را کسب لذت و یا اشتغال در دوران کودکی توصیف کرده‌اند.

تعریف بازی

هر دسته از مردم بر حسب نظرات خود تعاریفی در مورد بازی ارائه داده‌اند. بعضی گفته‌اند: "بازی عبارت از هنر و ورزش و یا فعالیتی است که توسط کودکان به منظور تفریح و نفس انجام می‌شود." عده دیگر بازی را چنین تعریف کرده‌اند: "بازی عبارت است از هنر و فعالیتی که با میل و اختیار برای گذراندن ایام فراغت و مصرف انرژیهای زیادی انجام می‌شود."

بعضی دیگر با توجه به وجوه مشترکی که بین رفتار کودکان و سایر حیوانات کم سن و سال

توجهات خاصی به بازی کودکان مـذول داشته اند . این دانشمندان اولیا و مربیان را تشویق کرده اند تا در برنامه های تعلیم و تربیت کودکان بازی را ملحوظ داشته ، حتی آنان را به انجام بازی تشویق نمایند .

ابوعلی سینا توصیه می کند که اولیا و اطفال را از نمایشات کودکانه (بازی) محروم نکنند و معتقد است که سلب آرا دی و حلوکیری از جنبه و حوش و بازی کودکانه زمیندای برای افسردگی

کودکان را نباید دهنده آینه های بربر برای آنان می دانند " عَرَمَةُ الصَّبِيِّ فِي صَعْرِهِ زِيَادَةٌ فِي عَقْلِهِ فِي كِبَرِهِ "

امام صادق (ع) به والدین و مربیان تعلیم و تربیت توصیه می فرماید که کودکان به خصوص در هفت سال اول عمر به بازی مشغول شوند .
" دَعِ اِبْنَكَ يَلْعَبُ سَبْعَ سَنِينَ وَ يُوَدِّدُ سَعْسَا وَالزَّيْمَةُ تَقْسُكُ سَبْعَ سَنِينَ "

علاوه بر بزرگان دین دانشمندان و متفکران

پیش رفت که اخلاقیات و آداب و رسوم افراد را منبعث از نوع بازیهای زمان کودکی به شمار آورد. به عنوان مثال می گفت کودکان ازبازی با مکعبهاثبات واز بازی با اجسام کروی بی ثباتی رافرا میگیرند و این مطلب را بهاین صورت توجیه می کرد که طفل وقتی مکعب رابه زمین می اندازد فوراً " مکعب روی یکی ازسطوح خود بصورت یک جسم پایدار و مقاوم، ثبات خود را حفظ کرده، حرکتش بهسکون مبدل می شود. اما وقتی کودک با یک جسم کروی بازی می کنداین جسم کروی حالت ثبات و پایداری نداشته، با کوچکترین ضربه به حرکت درمی آید. و سپس فروبل اظهار می داردکه کودک از بسازی با گلوله هایی ثباتی می آموزد.

هرچندکه درمورد اثرات بازی به علت تنوع بی حد و حصر آن تاکنون تحقیقات کافی انجام نشده ولی نقش سارنده بازی رابهخصوص درکودکان نمی توان نادیده گرفت. درقرن حاضر روانشناسان ومحققان مشاهدات و تحقیقات زیادی درباره کودکان انجام داده و حتی نرمها و استانداردهایی برای بازی کودکان ثبت کرده اند. به عبارت دیگر بعضی از کودکان را از طریق بازی با کودکان دیگری سنجند.

امروز دیگر بازی منحصر به کودکان نیست بلکه بازی درتمام جوامع بشری و درسنین مختلف رواج داشته و طرفداران زیادی دارد. حتی بسیاری از روانکاوان بیماران روانی خود را از طریق بازی درمانی معالجه می کنند.

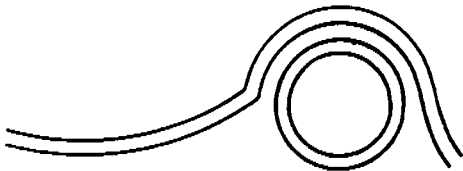
آنان فراهم می نماید. او اضافه می کند که این افپردگیها موجب می شود تا رغبتها از بین برود و کودکان به بیماری روانی مبتلا شوند. امام محمد غزالی دربرنامه ای که پیشنهاد می کند ساعتی از وقت مراکز تعلیم و تربیت کودکان را به بازی و ورزش اختصاص می دهد.

خواجه نصیر طوسی بازی را وسیله ای برای بروز توانائی کودکان و برانگیختن شور و نشاط آنان می داند. بطور کلی بازی با تولد کودکی آغاز می شود. بدین معنا که همان حرکات غیر ارادی کودک در ابتدای تولد کم کم شکل خاصی گرفته، به مرور به صورت تقلید از مادر و یا سایر اشخاصی که در پیرامون او هستند ظاهر می گردد. کودک درمواقع آرامش با چیزهای بسیار ساده ای که در اختیار اوست (مثل انگشتان دست) خود را مشغول وسرگرم می سازد.

نظر علمای تعلیم و تربیت درباره بازی

بسیاری از روانشناسان و علمای تعلیم و تربیت درمورد بازیهای کودکان مطالعه و اظهار نظر کرده اند. فروبل عالم تعلیم و تربیت آلمانی و موسس اولین کسودکستان " **KINDERGARTEN** " معتقد بود که:

"کودکان از بازیهای خود بیش از هر چیز مطلب می آموزند. فروبل می گفت: "بازی جزء مهمی از زندگی کودک است. اگر ما رشد کامل وهماهنگ او را بخواهیم باید به بازی او اهمیت دهیم" فروبل به علت اعتقادی که به بازی داشت وسایل مختلفی برای کودکان مهیا کرد، تا کودکان به صورت بازی با آن وسایل بارنگها انداره ها وجهت حرکت اجسام آشنا شوند. فروبل بااعتبار دادن به بازی کودکان تا آنجا

اندیشه های درونی کودک

۳ - بازی برای کودک اختیاری است و کودک به دلخواه خود می تواند آن را قطع کرده، به فعالیت دیگری بپردازد.

۴ - بازی موجب ارضای پرخاشگری، خود - محوری و خود بزرگ بینی کودک می شود.

۵ - بازی برای کودک وسیله ای است برای کسب تجربه.

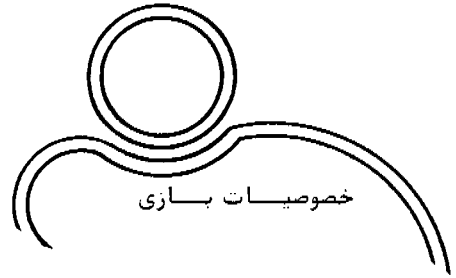
۶ - بازی وسیله ای است برای ایجاد رابطه اجتماعی کودک با دیگران

۷ - بازی ابزاری است برای رشد خلاقیت در کودک.

۸ - بازی وسیله ایست که دنیای درونی و خیالی کودک را با دنیای عینی و واقعی او مربوط می سازد.

۹ - بازی انرژیهای ذخیره کودک را مصرف می کند.

۱۰ - بازی راه رسیدن به بعضی از اهداف را به کودک می آموزد.

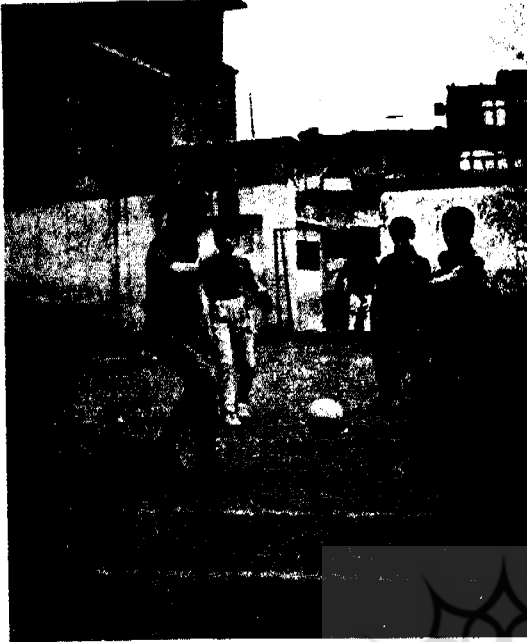
خصوصیات بازی

باید بدانیم که بازی برای کودکان یک کار جدی است و از طرف دیگر بازی وسیله ایست که خصوصیات و شخصیت کودک را بیان می کند. کودک از طریق بازی خود را بهتر می شناسد و تصوراتش را گسترش می دهد و بالاخره بازی موجب رشد و تکامل کودک از لحاظ بدنی عقلی و اجتماعی می شود. بطورکلی بازی کودکان خصوصیات متعددی دارد که در اینجا بعضی از این خصوصیات را فهرست وار متذکر می شویم:

۱ - بازی برای کودک خوش آیند و موجب انبساط خاطر اوست.

۲ - بازی فرصتی است برای بیان

۱۱ - بازی موجب بسط تخیلات سازنده و خلاقیتها در کودکان می شود .

۱۲ - بازی همدلی بادیگران ، تعاون مسئولیت پذیری ، سازگاری ، محبت گذشت و ایثار ، بردباری ، رعایت نوبت ، همکاری در گروه ، انعطاف پذیری و بسیاری دیگر از صفات انسانی و مهارت های اجتماعی را به کودکان می آموزد .

۱۳ - بازی موجب رشد مهارت های حسی و حرکتی شده ، هماهنگی آنها را عملاً " به کودک می آموزد .

۱۴ - بازی کودک را برای پذیرفتن واقعیتها به هنگام شکست و پیروزی آماده می کند .

موارد فوق الذکر ارزشها و خصوصیات بازی از لحاظ عقلی ، روانی و اجتماعی است . باید یادآور شویم که بازی علاوه بر خصوصیات روانی و اجتماعی از لحاظ جسمی نیز دارای ارزشهای زیادی است که برای کودکان بسیار مفید است از جمله :

۱ - بازی موجب رشد عضلات بدن می شود .
۲ - بازی موجب تسریع گردش خون ، کمک به حرکت سریع مفاصل ، تنظیم جذب و دفع مواد را به بدن می گردد .

۳ - بازی موجب پرورش سلسله اعصاب پرورش نیروی استقامت ، سرعت و کشش صحیح عضلانی شده و بطور کلی انسان را از لحاظ بدنی چنان آماده می کند که بهتر و مناسبترین عکس العملهای لازم را در مواقع ضروری از خود بروز دهد .

حال که با خصوصیات و نقش بازی در پرورش جسمی ، روانی و عاطفی کودک تا حدودی آشنا شدیم - برای دلچسب کردن امر یاد گیری و ایجاد

انگیزه مطلوب در کودکان - شاید یکی از بهترین راه های آموزش مطالب تازه به کودک همان شیوه یادگیری از طریق بازی باشد . به عبارت دیگر برای ترغیب بیشتر کودکان جهت یادگیری مطالب تازه بهتر است آن مطالب را حتی الامکان از طریق بازی به کودکان ارائه دهیم تا برای کودکان لذت بخش باشد .

یادآ... جهانگرد

